

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

3AM602 Evaluace v kultuře

Ing. Daniel Šubrt

Katedra arts managementu, FPH VŠE v Praze



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- metoda

- formalizovaná / strukturovaná činnost vedoucí k dosažení určitého cíle
- soubor metod ~ metodika

- dělení

- metody zjišťování faktů / vlastností _ empirické
 - pozorování / experiment / rozhovor / dotazník / anketa / testování
- metody zpracování údajů
 - kvalitativní _ nečíselné zjišťování vzájemných vztahů / charakteristiky / motivů / etc.
 - indukce / dedukce / analýza / syntéza / abstrakce / konkretizace / etc.
 - kvantitativní _ číselné ověřování vztahů _ matematické / statistické metody
- Bénard _ klasifikace metod hodnocení veřejných projektů
 - jednokriteriální / vícekriteriální

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- jednokriteriální metody
 - metody využívající pro hodnocení / selekci projektů pouze jedno rozhodovací kritérium, na které převádí kritéria ostatní
 - převážně kvantitativní
 - metody hodnocení efektivity investic
 - nákladově – výstupové metody
 - hlavní kritérium jsou náklady _ požadavek na jejich precizní vyčíslení
 - náklady
 - reálné _ vydání konečných spotřebitelů kulturní aktivity
 - přímé _ vztah k hlavnímu cíli projektu
 - nepřímé _ vedlejší produkt
 - tržní / netržní
 - peněžní _ vznikají v důsledku změn v relativních cenách projevujícího se adaptací ekonomiky na vzniklé statky / změnou poptávky po zdrojích

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- nedostatky jednokriteriálních metod
 - problém ocenění užitků / nákladů
 - identifikace
 - přímé
 - tržní _ prodeje / reverzní
 - netržní _ čas / netržní statky / výdaje na výrobní faktory / finanční výdaje
 - nepřímé
 - tržní _ redistribuce důchodu explicitní / implicitní / reverzně
 - netržní _ pozitivní / negativní externality
 - v některých metodách je třeba hlubšího členění _ CBA

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- kontrola
 - zda některý přínos není zároveň nákladem jiného subjektu _ zahrnutí do analýzy
 - duplicit
 - odhady jsou v souladu s investičním plánem
- u nepeněžních nákladů zohlednit
 - zvýšení kvality rozhodování
 - zajištění dodatečných informací
- ocenění netržních nákladů vhodnou metodou
 - náhražkové trhy
 - odvození cen od existujících trhů
 - stínové ceny
 - skutečné / nereálné ceny _ např. cena ušlé příležitosti / alternativ / etc.
 - mimotržní metody oceňování

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- problém stanovení diskontní sazby
 - ~ analogie s další nejlepší investicí
 - diskontní sazby se měla rovnat časové preferenci spotřebitelů za předpokladu možnosti odvození sazby z tržních sazeb
 - společenské funkce blahobytu
 - ocenění přínosů / ztrát různých generací
 - výhody
 - kvalitnější ocenění současné spotřeby
 - bez tendence podceňovat význam úspor
 - nepreferování vlastního blahobytu
 - mezigenerační spravedlnost
 - vlastní společenská diskontní sazba
 - diskontní sazba určená poskytovatelem prostředků
 - CBA _ střední hodnota // vyšší / nižší // variace
 - pokud $NPV > 0$ _ projekt je ekonomicky efektivní

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- vícekriteriální metody
 - metody zahrnující více kritérií _ přiblížení se realitě
 - komplikace při zpracování / zahrnutí všech informací
 - porovnávání variant
 - přítomnost dodatečné informace _ subjektivita
 - vícekriteriální hodnocení variant
 - množina přípustných variant
 - vícekriteriální programování
 - množina přípustných variant vymezená souborem podmínek přípustnosti
- problém kvantifikace kulturních / uměleckých hodnot
- riziko nesprávného výběru kritérií
- riziko špatného nastavení vah kritérií
 - otázka nezávislosti

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- kvalitativní metody evaluace

- metody založené nečíselném hodnocení
- silně subjektivní _ neobjektivizovatelné
 - všeobecně méně náročné než metody kvantitativní
- kvalitativní metody _ manažerské metody
 - akcelerace využívání _ vstup do evropské unie / reforma veřejné správy / aktivní přístup ministerstev / změna chování společnosti
- kvalita _ míra naplnění oprávněných požadavků klientů
- metody _ benchmarking / CAF / SWOT / systémy kvality ISO 9001 / BSC
 - obecně _ případové studie / kvalitativní evaluace / biografický výzkum / etnografický výzkum / akční výzkum
- praxe _ kombinace kvalitativní / kvantitativní

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- obecně _ studium lidského chování / fungování / výzkum organizací / skupin / jednotlivců
 - varianty
 - případové studie
 - snaha abstrahovat jedinečné informace
 - kvalitativní evaluace
 - hodnocení podstaty / vnitřních mechanismů / jednání / etc.
 - biografický výzkum
 - orientace na rekonstrukci / interpretaci životní etapy / etc.
 - etnografický výzkum
 - orientace na chování / jednání specifických skupin
 - akční výzkum
 - kontinuita / ovlivňování výzkumu dynamicky již během jeho provádění

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- typické metody
 - pozorování
 - vzorky událostí _ podrobné záznamy o dění / lidech / prostředí / etc.
 - terénní zápisky _ vybrané poznámky vč. komentáře
 - participační _ dlouhodobé s cílem proniknout do prostředí
 - analýza
 - kategorizace
 - kódování
 - řazení do kategorií
 - indukce _ „generalizování“ jednoho případu
 - dedukce _ větší vzorek aplikován na jeden případ
- komparace _ hledání společných prvků / rozdílů / zpřesňování jevů

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- Benchmarking
 - standardizace / porovnávání _ více viz přednáška č. 10
- metoda CAF _ Common Assessment Framework
 - ~ společný hodnotící rámec
 - Evropská unie _ zlepšování kvality organizací veřejné správy _ umožňuje benchmarking
 - sebehodnocení _ 9 kritérií
 - předpoklady _ vedení / řízení // strategie / plánování // řízení lidských zdrojů // partnerství / zdroje // řízení procesů / změn
 - výsledky _ zákazníci / občané // pracovníci // společnost // klíčové výsledky činnosti / výkonnosti

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- optimum _ uplatňování CAF odzadu _ klíčové výsledky lze vybírat metodou BSC
 - sebehodnocení proškolenými organizátory
 - následný benchmarking _ EIPA / partnerský
-
- SWOT analýza
 - technika strategické analýzy
 - vnitřní faktory
 - strenghts
 - weaknesses
 - faktory prostředí
 - opportunities
 - threats

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- marketingová analýza spokojenosti návštěvníků
 - otázka spotřebitelského rozhodování
 - model spokojenosti zákazníka
 - image
 - subjektivní vztah návštěvníka k akci
 - > očekávání
 - představa o budoucím prožitku / spotřebě
 - vnímání kvality _ vnímání hodnot
 - hlavních / vedlejších / poměr ceny
 - > spokojenost návštěvníka
 - > loajalita / stížnost
 - _ důsledek spokojenosti / nerovnováhy očekávání / realita

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- způsoby měření spokojenosti
 - průzkumy spokojenosti
 - dotazníková šetření _ škálování
 - online _ primární / sekundární data
 - mystery shopping _ aktivní průzkum hodnotitelem
 - analýza ztráty návštěvníků
 - analýza stížností
- zpracování
 - průměrování _ zvýšená pozornost na podprůměrné parametry
 - diferenční analýza _ zvýšená pozornost na atributy s extrémy v hodnocení
 - důležitost / spokojenost _ určení vah atributům _ zákazníkem / hodnotitelem
 - multiplikace _ důležitost jako proměnná

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- postup
 - definování problému / cíle výzkumu
 - dílčí cíle
 - časový harmonogram
 - orientační analýza situace
 - organizátor / sociální sítě / veřejné informace
 - návrh / korekce dotazníku
 - uzavřené / otevřené otázky
 - rozsah
 - relevantnost
 - sběr údajů
 - reprezentativní vzorek
 - vyhodnocení
 - prosté metody / komparace / dynamika / komplexní metody / korelace / etc.
 - závěrečná zpráva

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- balanced scorecard _ BSC
 - Norton / Kaplan _ 1992
 - reakce na nedostatečnost finančních ukazatelů
 - systém vyvážených ukazatelů výkonnosti
 - kvazikvalitativní strategická metoda
 - nástroj pro měření výkonnosti _ změn v organizaci / aktivitě
 - individuální metriky
- perspektivy
 - finance / finanční ukazatele
 - finanční data / analýza rizik / CBA
 - interní obchodní procesy
 - ověření relevantnosti produktů / výstupů vůči zákazníkům

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- zákazníci
 - stanovení cílových zákaznických / tržních segmentů
 - klíč k obratu
 - podíl na trhu / udržení zákazníků / získávání nových zákazníků / spokojenost zákazníků / ziskovost
 - měření hodnotových výhod zákazníka
 - vlastnosti výstupů určující vztah zákazníků
 - produkt / vztahy / image
- učení / růst
 - vzdělávání / rozvoj zaměstnanců / organizátorů
 - osobní iniciativa
 - kreativní myšlení

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- tvorba / implementace BSC
 - stanovení cílů / komunikace cílů
 - integrace účastníků na BSC
 - určení zodpovědné osoby
 - postupové kroky
 - definice měření
 - konsensuální určení strategických cílů
 - výběr / návrh ukazatelů
 - tvorba plánu implementace
- >BSC jako systém řízení
 - reflexe první etapy
 - zodpovědnost osob
 - vyhodnocení

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- ukazatele výkonnosti _ KPI
 - pomůcka pro měření výkonnosti / úspěšnosti aktivity
 - podpůrná metoda pro tvorbu strategických rámců _ např. v rámci BSC
 - vytváření ukazatelů
 - dělení aktivity na několik dimenzí
 - finance
 - obrat / rezervy / etc.
 - zákazníci
 - podíl trhu / vracející se zákazníci / etc.
 - procesy
 - počet prodejů / služby / dostupnost / etc.
 - zaměstnanci
 - senioři / ženy / odborníci / etc.

Kvalitativní metody evaluace, sběr dat a způsoby jejich analýzy

- literatura / zdroje:

HENDL, J. (2005). Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Portál.

REKTOŘÍK, J. (2002). Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru. Ekopress: Praha.

FIALA, P., JABLONSKÝ, J. A MAŇAS, M. (1994). Vícekriteriální rozhodování. VŠE: Praha.

FOTR, J. A DĚDINA, J. (2000). Manažerské rozhodování. Ekopress: Praha.

BEHRENS, W. A HAWRANEK, P.M. (1992). Guidelines for Project Evaluation. UNIDO: Vienna.

OCHRANA, F. (2004). Veřejné zakázky – Metody a metodika efektivního hodnocení a výběru. Ekopress: Praha.

OCHRANA, F. (2002). Manažerské metody ve veřejném sektoru, Ekopress: Praha.

SCHIFFMAN, L. G., & KANUK, L. L. (2004). Nákupní chování. Computer press.

KAPLAN, R. S., & NORTON, D. P. (1992). The balanced scorecard: measures that drive performance.

PATOČKA, J. A KOL. (2017). Evaluace v kultuře. Ekonomické hodnocení kulturních událostí a festivalů. Professional Publishing.



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání



Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

